

Sobre la formació professional (I): La reflexió sobre la meva feina

Sant Josep maria solia considerar cinc aspectes de la formació que ofereix l'Opus Dei: humà, espiritual, doctrinal-religiós, apostòlic i professional. Aquesta sèrie explica l'impacte d'aquesta formació en la santificació del treball. Més enllà de l'educació o l'aprenentatge, què consisteix la formació professional?

14/01/2022

Un estudiant que fa un semestre en una universitat estrangera. Una veterana funcionària municipal. Un dissenyador *freelance* que treballa des de casa. Una professora d'institut que comença el curs. Un enginyer que ha emigrat. Una infermera que acaba d'aconseguir unes condicions laborals millors. Un dependent que ha patit una reducció de jornada i sou. Una perruquera que ha tancat la perruqueria durant la pandèmia. Un pare o una mare que s'ocupen dels fills petits. Una graduada recent que busca la seva primera feina. En aquestes situacions professionals i personals, on en d'altres, es troben una gran quantitat de cristians que volen seguir els passos de Jesús-treballador amb la guia que els ofereix la formació a l'Opus Dei.

L'artesa de Natzaret és el seu model principal (*Mt* 13, 54-58).

En tota vida hi ha un recorregut passat i un projecte futur, de vegades llum i de vegades ombra, alegria i sofriment, decisions encertades i errònies, il·lusions i dubtes, un impacte personal, familiar i social. Cadascun de nosaltres, des de la seva singularitat, amb la seva història i les seves circumstàncies, està cridat a santificar el treball, a santificar-se en el treball i a santificar els altres en el treball.

Per poder dur a terme aquesta missió, sant Josepmaria insistia en la necessitat de preparar-se bé. “Si has de ser sal i llum, necessites ciència, idoneïtat.”^[1] “Fills del meu cor, perquè la sembra sigui eficaç, necessiteu que hi hagi un reforç en la part espiritual, un altre en la part psicològica i un altre en la part professional”.^[2] “No basta voler

treballar pel bé comú; el camí, per tal que aquest desig sigui eficaç, és formar homes i dones capaços d'aconseguir una bona preparació i de donar als altres el fruit d'aquesta plenitud que han assolit".^[3]

L'Opus Dei es compromet a donar una formació cristiana que incumbeix a totes les dimensions de la persona, inclosa la professional. Tanmateix, la preparació intel·lectual i tècnica que cada ocupació requereix s'adquireix a les institucions d'ensenyament i de capacitació de cada país i en la mateixa experiència laboral, no a l'Obra. L'Opus Dei com a tal tampoc no imparteix cursos de *mentoria*, *soft skills* o marca personal, per posar exemples relacionats amb l'àmbit laboral. En què consisteix, doncs, aquesta formació professional? En els articles següents de la sèrie es desenvolupen algunes reflexions.

Avui, per a mi: formació per a la meva vida

El missatge de sant Josepmaria sobre la santificació del treball, la transformació del món des de dins i el lloc central que ocupa la professió en la vida social porten el cristià a aprofundir en la importància del treball com a eix de la seva vocació i missió al mig del món, amb les seves possibilitats i els seus reptes.

Consagrar el món a Déu des de dins, manifestar la fe de l'Evangelí en l'entorn, servir els altres i humanitzar les estructures són algunes de les manifestacions de la identificació dels fidels laics amb Crist, sacerdot, profeta i rei, pel baptisme.^[4]

Totes les feines, des de les més establertes i regulades fins a les més creatives i *a temps parcial*, requereixen aquesta reflexió per part de qui les duu a terme. Hi haurà

aspectes comuns, perquè “aquesta dignitat del treball està fundada en l’Amor”,^[5] “ha de ser una ofrena digna per al Creador”,^[6] “manifesta l’amor, s’ordena devers l’amor”.^[7] D’altres, en canvi, seran molt personals, en funció de la relació de cadascú amb Déu, del seu sentit d’oferiment unit al de Crist en la Creu i en la Santa Missa, del seu desig de servir i del coneixement de les característiques de la seva tasca professional.

En el vast entramat d’aspectes que teixeixen el treball professional, n’hi ha dos que només cadascú pot ponderar i descobrir: en què consisteix santificar aquest treball concret que faig i com ho puc fer en les circumstàncies precises i actuals de mi mateix i de l’entorn.

Santificar el treball, per a un oncòleg, inclou des de l’esforç per estar a l’última en la investigació fins a

l'escolta empàtica del pacient; per a un conductor d'autobús, des de la manera de fer una corba fins al somriure que ofereix als passatgers; per a una arquitecta, escoltar el client per atendre'n les necessitats i assegurar la qualitat de les solucions i la bellesa del resultat. La resposta a "quines manifestacions té santificar el meu treball?" és variada per a una esportista professional, un reposador d'un supermercat, un youtuber, un advocat d'ofici, una directora comercial, un cuiner, una soprano, un agricultor, una gestora de comunitats, un mestre o un conductor de camió. I també han de fer el seu propi recorregut reflexiu les persones que es jubilen, que estan a l'atur o que pateixen una invalidesa.

A més de l'aspecte específic de cada dedicació professional, la prudència té un paper clau a l'hora de conrear determinades actituds i prendre

determinacions encertades. Algú que està a punt de jubilar-se pot afrontar amb deixadesa o amb entusiasme l'últim tram de la seva vida laboral. Una dona casada ha d'afrontar els reptes d'una possible maternitat en un entorn que habitualment desconfia dels embarassos i les baixes maternals o les desaprova o rebutja. Una economista o un advocat es poden trobar en situacions contràries al que la seva consciència els dicta que és just. En situacions de pobresa o inestabilitat, una parella pot valorar si un dels dos emigra per poder continuar mantenint la família. Altres vegades, el dubte serà si s'ha de reduir la jornada de treball per cuidar pares dependents, fills petits o membres malalts de la família.

Les condicions legals, laborals, econòmiques, educatives, socials o polítiques de cada país determinen moltes de les facilitats i dificultats

que es presenten en la vida professional, i la prudència ajuda a valorar-les i a buscar els mitjans corresponents per prendre decisions.

Alguns reptes contemporanis

La realitat que forma part de l'àmbit del treball, doncs, presenta complexitats que tots experimentem en una mesura o una altra. Potser algunes de les més rellevants actualment, que exposem a continuació, ens aporten llum sobre els aspectes en els quals la formació ens ajuda a santificar el treball avui i ara.

Des de fa anys s'arrossega la necessitat d'un estudi profund, fruit de la reflexió i d'un coneixement sapiencial de l'humà, davant de la superficialitat i l'empobriment que poden suposar el predomini de l'àmbit tecnològic i l'especialització. L'abundància de formació no implica l'assimilació si no va acompanyada

de contemplació, reflexió, diàleg o lectures que valguin la pena: “Quan algú no aprèn a aturar-se per percebre i valorar allò que és bell, no és estrany que tot es converteixi per a ell en objecte d’ús i abús inescrupolós. Al mateix temps, si es volen aconseguir canvis profunds, cal tenir present que els paradigmes de pensament realment influeixen en els comportaments”,^[8] assenyala el Papa.

Un altre repte de la mentalitat actual és recuperar l’alegria de compartir i la riquesa de les relacions humanes davant d’una cultura de l’èxit sufocadora. L’exigència de resultats, l’autoimposició del rendiment com a mesura de qualitat, els processos que passen per sobre de les persones, l’assetjament psicològic sofert, poden acabar en frustració, esgotament, fracàs o descoratjament, i portar fins i tot a la malaltia física o psíquica. Francesc reivindica la necessitat de

no perdre de vista el que és fonamental: “Busqueu prioritzar espais on la cultura de l’eficàcia, el rendiment i l’èxit estiguin visitats per la cultura d’un amor gratuït i desinteressat capaç d’oferir a tothom (...) possibilitats d’una vida feliç i aconseguida”.^[9]

També suposa un repte, en molts casos, conciliar temps i prioritats. “La família és un gran punt de verificació. Quan l’organització del treball la té com a ostatge, o fins i tot en dificulta el camí, llavors estem segurs que la societat humana ha començat a treballar en contra de si mateixa”,^[10] adverteix el Papa. I no només en relació amb la família. També necessitem temps per al descans o l’esport, per visitar un museu o quedar amb els amics, per col·laborar amb una associació o seguir un tractament mèdic, per assistir a un curs o visitar malalts.

Temps per a la formació cristiana i la vida de relació amb Déu.

D'altra banda, el món del treball per si mateix està accelerant la seva evolució. Continua el procés de transformació digital en molts sectors, i han aparegut noves formes de treball, més col·laboratives, per projectes, en modalitat de teletreball... Els aspectes positius, com més flexibilitat, creativitat i cooperació, conviuen amb d'altres de negatius, com més precarietat. Pocs joves volen entrar a treballar en una empresa amb un lloc fix i jubilar-s'hi, com potser han fet els seus pares o avis. Al mateix temps, les noves plataformes faciliten que les passions i els coneixements de cadascú puguin ser la base d'una dedicació professional amb la qual poder-se guanyar la vida.

Les transformacions anteriors han facilitat l'aparició de noves

professions. En paral·lel, la inserció laboral suposa una dificultat a molts països, afectats per la crisi econòmica. Aconseguir una primera feina estable en el cas dels joves, reincorporar-se al món laboral després d'una temporada a l'atur a una certa edat, reciclar-se en un sector que ha canviat ràpidament o afrontar prejubilacions són algunes de les situacions que més sofriment provoquen a les persones i a les famílies.

Finalment, es veu clara la necessitat de construir estructures al voltant del treball que l'humanitzin: la legislació laboral, els salaris, les condicions de seguretat, els contractes, els beneficis i tants altres aspectes s'han de configurar de manera justa. Una atenció especial requereix el fet d'assegurar la plena incorporació de la dona en la vida laboral i pública i donar resposta als

seus reptes (sostre de vidre, bretxa salarial, peatge de la maternitat...).

Una vida integrada, una formació unitària

Per afrontar aquests reptes, tant els personals com els que fan referència a la situació del treball en cada societat, és necessària una formació unitària i integral, que involucri tota la persona en les seves diferents dimensions. Per exemple, ajudar a conrear virtuts com la paciència, la fortalesa, l'audàcia, la humilitat o la constància és una gran aportació a la preparació necessària avui dia per afrontar reptes com els anteriors.

Per *formació* no s'entén principalment la transmissió d'uns continguts o coneixements, sinó més aviat un procés personal de desenvolupament, creixement i maduració, que persegueix la identificació amb Jesucrist, home i Déu, amb els accents propis de

l'esperit de l'Opus Dei. Així, les diferents facetes de la formació ens ajuden a relacionar-nos amb Déu en el treball, descobrir la veritat i el bé relacionats amb la professió, exercitar les virtuts, buscar la qualitat i estimar millor les persones amb les quals ens relacionem. Una vida caracteritzada per un gran amor a la llibertat que comporta una gran responsabilitat i que té com a conseqüència un desig personal per millorar dia a dia, disposant dels mitjans que l'Obra proporciona als seus fidels i a les persones que participen dels seus mitjans de formació.^[11] D'aquesta manera, el projecte vital i professional està integrat en la missió a la qual hem estat cridats.

El treball vertebrava la realitat completa de la vida de la persona. Mitjançant el treball —que juntament amb la filiació ens estableix en el món (“No és el fill del

fuster? La seva mare, no és aquella que es diu Maria? Els seus germans, no es diuen Jaume, Josep, Simó i Judes?”) —^[12] aprenem a ser ciutadans amb els altres i a liderar des del servei.

Per aquest motiu és possible abordar-lo des de tots els vessants de la formació: “La formació dels fidels de l’Opus Dei, que comença quan fan els seus primers passos a l’Obra i dura fins al mateix moment de la mort, comprèn els aspectes humà, professional, espiritual, apostòlic i doctrinal; uns aspectes que es compenetren harmònicament entre si, com convé a la forta unitat de vida característica de l’esperit de l’Opus Dei, i que és recomanada insistentment per l’Església a tots els fidels”.^[13]

Aquest desenvolupament harmònic i equilibrat d’actituds i virtuts apunta una manera cristiana de

viure, perquè la crida a la santedat i a l'apostolat es fa precisament en el treball professional i mitjançant l'exercici del treball professional; que és amb el qual ens mantenim, mantenim les nostres famílies i col·laborem a mantenir iniciatives per al bé de tothom; exercim el sacerdoci comú dels fidels amb el testimoni i les relacions interpersonals.^[14]___

De la mà de sant Josep, pare treballador, “la crisi del nostre temps, que és una crisi econòmica, social, cultural i espiritual, pot representar per a tots una crida a redescobrir el significat, la importància i la necessitat del treball”.^[15]___

.....

^[1]___ Sant Josepmaria, *Camí*, núm. 340.

[2] Sant Josepmaria, *Mientras nos hablaba en el camino*, p. 245.

[3] Sant Josepmaria, *Converses*, núm. 73.

[4] Cf. *Lumen Gentium*, núm. 34-36.

[5] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, núm. 48.

[6] Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, núm. 55.

[7] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, núm. 48.

[8] Francesc, *Laudato Si'*, núm. 215.

[9] Francesc, Discurs en la trobada amb els Bisbes, Tòquio, 23.XI.2019.

[10] Francesc, Audiència general, 19.VIII.2015.

[11] Cf. Prelatura de la Santa Creu i Opus Dei, *Ratio Institutionis*, Roma, 2007, núm. 8.

[12] *Mt* 13, 55.

[13] Prelatura de la Santa Creu i Opus Dei, *Ratio Institutionis*, Roma, 2007, núm. 4.

[14] *Ibidem*, núm. 6.

[15] Francesc, *Patris Corde*, núm. 6.

Teresa Escobar

Photo by Annie Spratt on
Unsplash

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca-es/article/sobre-la-
formacio-professional-i-la-reflexio-
sobre-la-meva-feina/](https://opusdei.org/ca-es/article/sobre-la-formacio-professional-i-la-reflexio-sobre-la-meva-feina/) (26/03/2025)